

ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОДУКТОВИХ ЛАНЦЮГІВ ПІДПРИЄМСТВАМИ ХАРЧОВОЇ ТА ПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗЕЙ АПК

Л.М. Закревська, канд. екон. наук

Національний університет харчових технологій

Сучасні інтеграційні та глобалізаційні виклики висувають нові вимоги до діяльності агропромислових формувань. Ефективність функціонування підприємств агробізнесу значною мірою залежить від побудови інтегрованої моделі взаємоучасті. Досвід європейських країн свідчить, що найбільш дієвим способом стимулювання розвитку АПК є формування територіальних кластерів, які поєднують усі технологічні процеси, забезпечуючи проходження повного технологічного циклу: від виробництва кормів до переробки сільськогосподарської сировини і реалізації її через власну торгівельну мережу [1, с. 98].

Деякі вітчизняні товаровиробники використали наявні фінансові та виробничі ресурси і сформували ефективні інтеграційні продуктові ланцюги. Яскравим прикладом успішного застосування даної моделі є діяльність ПАТ «Миронівський хлібопродукт», який об'єднує виробничі потужності всього технологічного ланцюга м'ясного виробництва — від вирощування та виготовлення кормів, виробництва інкубаційних яєць, великої рогатої худоби та домашньої птиці до переробки і реалізації готової продукції.

Інтеграційний продуктовий ланцюг включає в себе постачальників, виробників продукції харчової та переробної галузей АПК, гуртових і роздрібних підприємств, що функціонують як одна система. Один з учасників є домінантом у взаємовідносинах — чинить значний вплив на діяльність всього інтеграційного утворення. Він може виступати в якості власника інших підприємств-учасників, укладати з ними договори або мати змішаний вплив через організації, які займаються обслуговуванням бізнесу. Домінувати у складі цієї системи може як постачальник, так і виробник. Існують ситуації, коли

вирішальну роль у інтеграційному продуктовому ланцюгу належить саме гуртовому чи роздрібному підприємцю, від ефективної роботи якого залежить успіх усіх учасників інтеграційного утворення.

Метою створення інтеграційних продуктових ланцюгів є виготовлення конкурентоспроможної продукції, розширення ринків збуту, економія витрат тощо. Особливого значення вони набувають в ситуації, коли окремо кожен учасник не зможе досягнути максимально можливого позитивного ефекту.

Підприємства агропромислового комплексу, поєднуючи свої інтереси, можуть запропонувати споживачам продукцію, рівень якості якої буде в рази вищою, ніж у конкурентів. Для цього варто будувати взаємодію на наступних принципах: пов'язаність спільною метою та ресурсами, захист інтересів і ініціатив учасників, творча співпраця між керівництвом підприємств і їх працівниками. Забезпечуючи реалізацію даних принципів, отримують перевагу всі учасники інтеграційного процесу: споживачі – доступну якісну продукцію, виробники та посередники – додатковий прибуток. Зникає залежність від поставки добрив, насіння та інших необхідних компонентів.

Особливе місце у формуванні даного продуктового ланцюга належить застосування принципів енерго- та теплоощадливості. Це дасть змогу не лише скоротити енергетичну залежність від зовнішніх постачальників, але й впливати на рівень собівартості продукції. Так, ПАТ «Миронівський хлібопродукт» використовує курячий послід у якості сировини для біогазової станції на птахофабриці «Оріль-Лідер» (перша в Європі біогазова станція потужності 5 МВт й такого рівня технологій, що працює на курячому посліді та відходах птахофабрики (Дніпропетровська обл.) [2].

Таким чином, створення структур з інтеграційними продуктовими ланцюгами, основу яких формуватимуть сільськогосподарські виробники, не лише сприятиме розвитку агропромислового бізнесу, але й призведе до формування ринку з доступними конкурентоспроможними товарами.

Література

1. Березін О. В. Проблеми формування продовольчого ринку України : монографія / О.В. Березін. – К.: Вища школа, 2007. – 211 с.
2. Офіційний сайт ПАТ «Миронівський хлібопродукт». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mhp.com.ua>.